УДК 343.123.52:343.35

Кирилюк Л.В.
магістр права, викладач кафедри кримінально-правових дисциплін та адміністративного права Харківського економіко-правового університету

Деякі аспекти надання правової допомоги посадовим особам при порушенні кримінальної справи за новим антикорупційним законодавством

З розвитком демократичних традицій в нашому суспільстві, зростанням політичної і громадянської активності громадян їх взаємовідносини з державою все більшою мірою ґрунтуються на принципах законності і взаємоповаги. Значну роль у зазначених взаємовідносинах відіграють судові та правоохоронні органи, оскільки саме від них залежить дотримання прав і свобод особи під час провадження досудового розслідування та судового розгляду кримінальних справ.

11 червня 2009 року Верховною Радою України було прийнято Закон України «Про засади запобігання та протидії корупції», Закон України «Про відповідальність юридичних осіб за вчинення корупційних правопорушень» та Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення», які мають на меті вдосконалення антикорупційного законодавства, розробку механізмів діяльності правоохоронних та судових органів щодо порушення кримінальних справ про корупційні злочини, їх розслідування, розгляд та вирішення судом, а також провадження у справах про корупційні правопорушення.

Однією з гарантій забезпечення прав та законних інтересів учасників кримінального судочинства є встановлення та чітке формулювання їх процесуального статусу, що дає можливість особі використовувати весь спектр прав, встановлених законом.

До цього часу ще у Кримінально-процесуальному Кодексі України (далі - КПК) не визначено процесуальний статус особи, щодо якої порушено кримінальну справу (ч.2 ст. 98) [2], хоча з

моменту порушення кримінальної справи основним напрямком діяльності органів дізнання та досудового слідства стає збирання доказів винуватості саме цієї особи.

Згідно ч.1 ст. 59 Конституції України [1] кожен має право на правову допомогу. Чинний КПК чітко визначає назву, процесуальний статус та час вступу у кримінальну справу захисника підозрюваного та обвинуваченого, але відсутня регламентація діяльності особи, яка може захищати права та законні інтересі особи, щодо якої порушено кримінальну справу. А, відтак, є певні складності щодо одноманітного застосуванні даної норми Конституції України у практичній діяльності органів дізнання та досудового слідства. Вищезазначені нові закони також не усувають даних прогалин у кримінально-процесуальному законодавстві.

Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення» [3] вносить зміни до КПК України, а саме вводить в дію ст. 27-1, яка поповнює групу злочинів приватно-публічного обвинувачення. У даній статті зазначено, що коли шкоду заподіяно виключно інтересам юридичної особи приватного права, порушення кримінальної справи здійснюється за заявою власника (співвласника) цієї юридичної особи чи за його згодою. А отже, відсутність такої заяви є підставою для відмови в порушенні кримінальної справи або закриття порушеної кримінальної справи. Але ст.6 та ст. 213 КПК містять вичерпний перелік обставин для закриття кримінальної справи або відмови в її порушенні.

Блок нових антикорупційних законів не встановлює чіткого розмежування злочинів та адміністративних правопорушень щодо корупційної діяльності, внаслідок чого можуть виникнути складності у тлумаченні окремих положень цих законів та правозастосовній діяльності правоохоронних та судових органів відносно даних діянь.

Таким чином, законодавство в сфері діяльності по боротьбі з корупцією потребує подальшого удосконалення та процесуальної регламентації КПК України.

Література

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України, 1996. – № 30. – С. 141.

2. Кримінально-процесуальний кодекс України [Текст]: Закон України від 28 груд. 1960 р. // ВВР Української РСР. – 1961. – № 2. – С. 15. (із наступними змінами і доповненнями).

3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо відповідальності за корупційні правопорушення: Закон України від 11 червня 2009 року // ВВР. – 2009. – № 46. – С. 699.